

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Харківський національний автомобільно-дорожній університет

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

заступник ректора ХНАДУ

професор _____ Гладкий І.П.

“ ___ ” _____ 2018 року

ПРОГРАМА

навчальної дисципліни	«ЕКОНОМІКА І ФІНАНСИ ПІДПРИЄМСТВА»
підготовки	бакалавр
галузі знань	07. «Управління та адміністрування»
напряму підготовки	073. «Менеджмент»

(шифр _____ за ОПП ПП 1.5)
(за ОПП чи № навчального плану)

2018 рік

Розроблено та внесено: кафедрою управління та адміністрування

Розробники програми: к.е.н., доц. Догадайло Я.В.

Обговорено та рекомендовано до затвердження на засіданні кафедри
Протокол № 12/1095 від “17” квітня 2018 р.

Завідуючий кафедрою д. е. н., проф. _____ О.М. Криворучко
(підпис)

“Узгоджено”
Завідуючий кафедрою управління
та адміністрування _____ проф. О.М. Криворучко
(підпис)
“17” квітня 2018 року

“Узгоджено”
Декан факультету управління та бізнесу
проф. _____ І.А. Дмитрієв
(підпис)
“ ___ ” _____ 2018 року

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни «Економіка та фінанси підприємства» складена відповідно до освітньо-кваліфікаційної характеристики та навчального плану підготовки бакалаврів галузі знань 07. «Управління та адміністрування» напряму підготовки 073. «Менеджмент»

1. Мета, предмет та завдання навчальної дисципліни

1.1. **Метою** вивчення навчальної дисципліни є: формування у студентів сучасного економічного мислення і системи спеціальних знань про базові поняття щодо господарсько-фінансової діяльності підприємства, змісту її окремих напрямів та їх взаємозв'язку, системи показників, що їх характеризують.

1.2. **Предметом** вивчення навчальної дисципліни є фінансово-економічний механізм функціонування підприємства, формування та використання його ресурсного потенціалу з метою оптимізації економічних результатів діяльності.

1.3. **Основним завданням** вивчення навчальної дисципліни є: забезпечення глибоких знань і навичок у сфері теоретичних положень і практичної організації економічної, виробничої та фінансової діяльності підприємства.

Завданнями дисципліни є теоретична та практична підготовка студентів з таких питань:

- підприємство як суб'єкт господарювання та основні напрями його господарсько-фінансової діяльності (операційна, інвестиційна, інноваційна, фінансова);

- методологічні та методичні засади планування діяльності підприємства;

- формування програми виробництва продукції та реалізації, визначення виробничої потужності підприємства;

- визначення складових ресурсного потенціалу підприємства та шляхи його ефективного використання;

- теоретичні засади формування і використання трудових ресурсів підприємства та системи матеріального стимулювання, методичні підходи до їх аналізу та планування;

- теоретичні засади формування й використання майнових ресурсів (активів) підприємства, методичні підходи до їх аналізу та планування;

- теоретичні засади формування фінансових ресурсів (капіталу) підприємства, методичні підходи до їх аналізу та планування;

- механізм формування економічних результатів господарсько-фінансової діяльності підприємства;

- оцінка ефективності господарської діяльності та пошук шляхів її підвищення;

- сутність фінансового стану підприємства, його складові та методи оцінки;

- конкурентоспроможність підприємства та методи її оцінки;

- механізм розвитку підприємства, запобігання кризових явищ та банкрутства; забезпечення економічної безпеки підприємства.

1.4. По завершенні вивчення дисципліни студенти повинні:

знати:

- економічні основи функціонування підприємства у системі ринкових відносин, основні напрями та види його діяльності, види підприємств, що функціонують в Україні;
- систему аналізу та планування обсягів, результатів діяльності ресурсного потенціалу підприємства;
- зовнішнє середовища та його вплив на діяльність підприємства;
- основні результативні показники в діяльності підприємства, порядок їх формування та використання;
- капітал підприємства, його структуру, взаємозв'язок з ресурсами, економічні основи формування та використання;
- ефективність, конкурентоспроможність підприємства та його продукції;
- сучасні теорії та моделі розвитку підприємства, механізм трансформації (реструктуризації) підприємства в процесі розвитку;
- економічну безпеку підприємства та його антикризову діяльність.

вміти:

здійснювати стратегічне, тактичне та оперативне планування, планування обсягів діяльності, необхідних ресурсів, зовнішніх та внутрішніх обмежень та ризиків, напрямів розвитку реструктуризації;

здійснювати обґрунтування обсягів виробництва та реалізації продукції підприємства, його виробничої потужності, потреби підприємства у матеріальних ресурсах;

здійснювати аналіз та планування ресурсів, які необхідні підприємству, розробку політики формування та використання трудових, майнових та фінансових ресурсів;

здійснювати аналіз та планування доходів, поточних витрат та фінансових результатів від операційної, інвестиційної та фінансової діяльності підприємства;

здійснювати обґрунтування ефективності інвестиційних та інноваційних проектів;

здійснювати оцінку фінансово-майнового стану підприємства, його конкурентоспроможності, загрози банкрутства.

Міждисциплінарні зв'язки: Дисципліни, які передують вивчення: менеджмент, операційний менеджмент, загальна теорія статистики, зовнішньоекономічна діяльність підприємства; після вивчення – управління персоналом, облік та аудит та логістика.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна (дистанційна) форма навчання
Кількість кредитів - 8 Кількість годин - 240	<i>нормативна професійної та практичної підготовки</i> (нормативна, за вибором ВНЗ, за вибором студента)	
Семестр викладання дисципліни	<u>4,5</u> (порядковий номер семестру)	<u>5,6</u> (порядковий номер семестру)
Вид контролю:	<u>ЕКЗАМЕН</u> (залік, екзамен)	
Розподіл часу:		
- лекції (годин)	64	20
- практичні, семінарські (годин)	32	16
- лабораторні роботи (годин)	-	-
- самостійна робота студентів (годин)	84	144
- курсовий проект (годин)	30	30
- курсова робота (годин)	-	-
- розрахунково-графічна робота (контрольна робота)	-	-
- екзамен	30	30

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Розділ 1. Економічні засади функціонування підприємства в системі ринкових відносин

Тема 1. Підприємство в соціально орієнтованій ринковій економіці.

Тема 2. Планування діяльності підприємства.

Розділ 2. Економічні основи виробничої діяльності підприємства

Тема 3. Економічна характеристика продукції підприємства.

Тема 4. Виробнича програма підприємства.

Тема 5. Виробнича потужність підприємства.

Розділ 3. Ресурсне забезпечення діяльності підприємства

Тема 6. Ресурсний потенціал підприємства.

Тема 7. Трудові ресурси підприємства.

Тема 8. Майнові ресурси (активи) підприємства.

Тема 9. Фінансові ресурси (капітал) підприємства.

Розділ 4. Економічні результати господарсько-фінансової діяльності підприємства

Тема 10. Поточні витрати підприємства та собівартість продукції.

Тема 11. Доходи та цінова політика підприємства.

Тема 12. Фінансові результати діяльності підприємства.

Розділ 5. Інтегральна оцінка стану підприємства

Тема 13. Ефективність діяльності та методичні засади її оцінки.

Тема 14. Фінансово-майновий стан підприємства та методи його оцінки.

Розділ 6. Розвиток підприємства та забезпечення його економічної безпеки

Тема 15. Сучасні теорії та моделі розвитку підприємства. Трансформація (реструктуризація) підприємств у процесі розвитку.

Тема 16. Економічна безпека підприємства та його антикризова діяльність.

3. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Базова

1. Економіка підприємства : підручник / за ред. А. В. Шегди. – К. : Знання, 2006. – 615 с.
2. Економіка підприємства : теорія і практикум : навч. посіб. / [Г.О. Дорошенко, А.А.Семенець, Н.С.Панасенко та ін.]. – К. : Хай-Тек Прес, 2013. – 328 с.
3. Економіка підприємства: підручник / за заг. ред. С.Ф. Покропивного. – К.: КНЕУ, 2003. – 608 с.
4. Жарова О.М. Типові задач з економіки підприємства автомобільного транспорту: навч. посіб. для автотрансп. спец. ВНЗів / Жарова О.М., Дмитрієв І.А., Кирчата І.М. – Харків: ХНАДУ, 2013. - 196 с.
5. Зюзин А.В. Экономика автотранспортного предприятия / Зюзин А.В. – Пермь: изд-во Перм. нац. – исслед. политехн. ун-та, 2012. – 123 с.
6. Зятковський І.В. Фінанси підприємств: навч. посіб. / Зятковський І.В. - К: Кондор, 2003. – 364 с.
7. Сідун В.А. Економіка підприємства: навч. посіб. / В.А.Сідун, Ю.В. Пономарьова. – К: Центр навчальної літератури, 2006. – 356 с.
8. Фінанси підприємства : підручник / кер авт. колект. і наук. ред. проф. А. М. Поддєрьогін. – 8-е вид., перероб. та доп. – К. : КНЕУ, 2013. – 519 с.
9. Фінансовий менеджмент. Практикум : навч. посіб. / [Білик М. Д. та ін.] ; за заг. ред. А. М. Поддєрьогіна. - Київ : КНЕУ, 2015. - 335 с.
10. Шинкаренко В.Г. Экономическая оценка нововведений на автомобильном транспорте / В.Г. Шинкаренко, О.М. Жарова. – Харьков: ХНАДУ, 2015. - 188 с.
11. Шинкаренко В.Г. Управление конкурентоспособностью предприятия: монография / В.Г.Шинкаренко, А.С.Бондаренко. – Харьков: ХНАДУ, 2003. – 186 с.
12. Экономика предприятия: Задачи. Ситуации. Решения: Учеб. пособие /Под ред. С.Ф. Покропивного. – К.: Знання-Пресс, 2001. – 343 с.

Допоміжна

1. Андрощук Г. А. Экономическая безопасность предприятия: защита коммерческой тайны / Г. А. Андрощук. – К. : Изд. Дом "Ин Юре", 2000. – 398 с.
2. Болтянська Л.О. Економіка підприємства: навч. посіб. / Л.О.Болтянська, Л.О.Андрєєва, О.І. Лисак. – Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. – 668 с.
3. Бондар Н.М. Економіка підприємства: навч.посіб. / Бондар Н.М. – К.: А.С.К., 2005. – 400 с.
4. Гетьман О.О. Економіка підприємства: навч. посіб. / О.О. Гетьман, В.М. Шаповал. — К.: Центр учбової літератури, 2010. — 488 с.
5. Економіка підприємства : підручник / за заг. ред. д.е.н.,проф. Л. Г. Мельника. - Суми : Університетська книга, 2012. - 864 с.
6. Економіка підприємства [підручник] / Ф.В. Горбонос, Г.В. Черевко, Н.Ф. Павленчик, А.О. Павленчик. – К. : Знання, 2010. - 463 с.

7. Економіка підприємства: навч. посіб. / Балацький Є.О., Дутченко О.М., Шамота Г.М. та ін. — Суми: ДВНЗ УАБС НБУ, 2014. — 154 с.
8. Іванілов О.С. Економіка підприємства: підручник. / Іванілов О.С. — К.: ЦУЛ, 2011. — 728 с.
9. Петрович Й.М. Економіка та фінанси підприємства: підручник / Й. М. Петрович, Л. М. Прокопишин-Рашкевич. — Львів, 2015. — 408 с.
10. Фінанси підприємства : підручник / Л. О. Лігоненко, Н.М. Гуляева, Н. А. Гринюк та ін. — К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2006. — 491 с.

Інформаційні ресурси

1. Господарський кодекс України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
2. Закон України “Про оплату праці” від 24.03.1995 №108/95-ВР (з подальшими змінами і доповненнями). [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/108/95-%D0%B2%D1%80>
3. Податковий кодекс України від 02.12.2010 №2755-VI-ВР (з подальшими змінами і доповненнями). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
4. Экономика предприятий автомобильного транспорта: учеб. пособ. [Електронний ресурс] / Ю.А. Хегай, В.В. Девінова, К.М. Мухина. - Красноярск: Сибирский федеральный университет, 2012. — 229 с. – Режим доступа: <http://files.lib.sfu-kras.ru/ebibl/umkd/umk/hegai/u-posob.pdf>
5. <http://rada.gov.ua> (сайт Верховної Ради України - нормативні документи)
6. <http://www.nbu.gov.ua/> (національна бібліотека України імені В.І.Вернадського)

4. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

Засобами діагностики є пакет оцінки поточних знань, що містить теоретичну та практичну частини у вигляді відповідно тестових завдань і задач, та екзаменаційні білети.

Розробник програми: доцент кафедри управління та адміністрування, кандидат
(посада, науковий ступінь, вчене звання, ПІБ розробників)

економічних наук, доцент Догадайло Я. В.

Примітки:

1. Програма навчальної дисципліни визначає її місце і значення у процесі формування фахівця, її загальний зміст, знання та уміння, які набуває студент у результаті вивчення дисципліни. Програма навчальної дисципліни містить у собі дані про обсяг дисципліни (у годинах та кредитах), перелік тем та видів занять, дані про підсумковий контроль тощо.
2. Програма навчальної дисципліни розробляється відповідною кафедрою у 2-х екземплярах на 5 років і затверджується до 30 серпня: 1 екземпляр – у навчальний відділ; 2-екземпляр залишається на кафедрі.

Форма в редакції ХНАДУ затверджена наказом ректора за №__ від __.06.2015 р.